

SORUMLU OLMANIN ÖNEMİ

RALPH BUNCHE'İN ÖYKÜSÜ

Ann Donegan Johnson

ÖTEKİ YAYINEVİ

SORUMLU OLMANIN ÖNEMİ RALPH BUNCHE'NİN ÖYKÜSÜ

Öteki

Çocuk Kitapları

Yazar

Ann Donegan Johnson

İllustrator

Pileggi

Tasarım

Tuna Tuna

Çevirmen

Emre Ak

10. Baskı

Ekim 2017

© Öteki Yayınevi

Sertifika No: 34460

Baskı ve Cilt

Vizyon Basımevi Kağıtçılık Matbaacılık
ve Yay. San. Tic. Ltd. Şti.

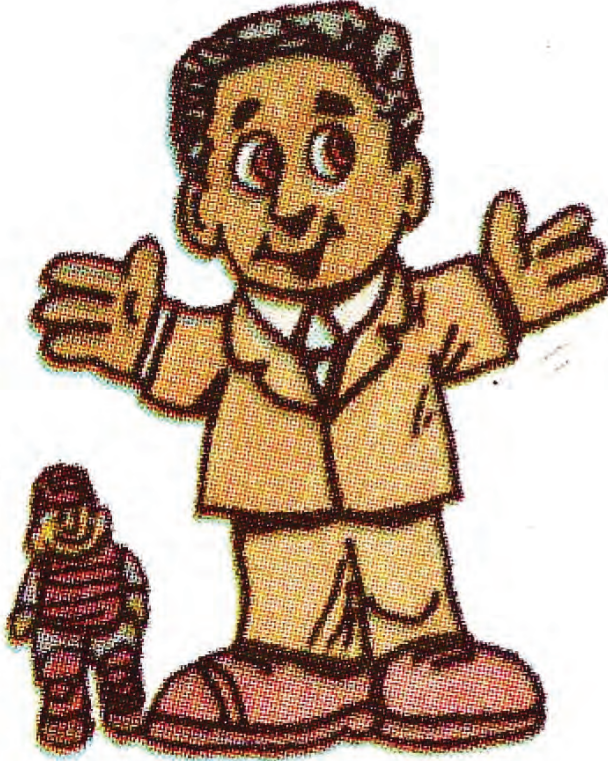
İkitelli Org. San. Bölğ. Deposite İş Merk.
A 6 Blok Kat:3 No: 309 Başakşehir / İstanbul
Tel: (0212) 671 61 51

Öteki Yayınevi

Eğitim Mah. Saygı Sok. Selimoğlu Sitesi
17 A Kadıköy / İstanbul
Tel: 0216 405 25 22
www.otekiyayinevi.com

ISBN: 978-975-8012-81-7

SORUMLU OLMANIN ÖNEMİ

Bu öykü, sorumluluk sahibi bir insan olan Ralph Bunche ile ilgilidir. Burada okuyacağınız öykü, onun yaşamındaki gerçek olaylar üzerine kurulmuştur. (Ralph Bunche ile ilgili bilgileri son sayfada bulabilirsiniz)

Bir Zamanlar

Hem de yakın zamanlarda, Detroit kentinin en yoksul gecekondular semtinin göbeğinde, yıkık dökük bir evde, Ralph Bunche isminde küçük bir çocuk yaşardı.

Ralph ailesiyle birlikte oturuyordu ve bu gerçekten de çok geniş bir aileydi. Ailenin en büyüğü, sevimli ve cesur büyükanneleri Lucy Johnson' du. Babası Fred ve annesi Olive Agnes çok iyi yürekli insanlardı. Ralph'in teyzesi Nelle ile halası Ethel de onlarla oturuyorlardı. Ailenin her bireyi karıncalar gibi çalıştı.

Ralph'in babası, perişan görümlü evlerinin birinci katındaki berber dükkanında çalışırdı. İyi bir berber olduğu bilindiği için traş olmak için herkes ona gelirdi.

Ama böylesine geniş bir aileyi geçindirebilmek için çok para kazanması gerekiyordu. Bu yüzden Ralph'in annesi ile birlikte, teyzesi, halası ve büyükannesi de çalışıyordu. Hanımlar, bazen iş

gereği dışarıda çalışıyor, bazen de işlerini eve getiriyorlardı.

Bir gün Ralph eve geldiğinde annesi ve büyükannesini, yemek masasının başında oturmuş, harıl harıl dikiş dikerken buldu. Evlerinin yakınındaki oyuncak fabrikasında üretilen taş bebeklere elbise dikiyorlardı. Lucy Johnson, "Bitirdiğimiz elbise başına iyi para alacağız," dedi. "Bu çok iyi olacak. Tabii, yeterince hızlı alışabilirsek ..."

Henüz yedi yaşında olmasına rağmen, Ralph de çalışmaya başlamıştı. Her gün okul çıkışında sokağın köşesinde gazete satıyordu. "Okuyun! Son haberleri okuyun! Günlük gazetenizi almayı unutmayın!" diye bağırıp geç saatlere kadar gazetelerini satarak ailesine katkıda bulunuyordu. Gazetelerin tümünü sattığında da, bozuk paraları avucuna dolduruyor, sayması için koşarak büyükannesine götürüyordu.

Büyükannesi paraları saydıktan sonra da Ralph, “Harika, öyle değil mi? Benim de eve katkım oluyor!” diye seviniyordu. Bu sözleri her duyduğunda büyükannesi, buruk bir biçimde gülümsüyordu. Ralph’e engel olmuyor ya da bu kadar fazla çalışmamasını söylemiyordu. O yıllarda ailelerin çoğunda tüm bireyler geçinebilmek için kendi paylarına düşeni fazlasıyla yerine getirmek zorundaydı. Ralph, siyahların mahallesinde kalmaya devam ederse, pek fazla gazete satmasının mümkün olamayacağını kısa süre içerisinde anladı. Günlük gazete alabilecek paraya sahip çok az siyah insan vardı çünkü. Ralph kendi kendine, “Anlaşıldı,” dedi. “Burada kalmalarının bir anlamı yok. Daha varlıklı insanların yaşadığı semtlere açılmam gerekiyor.”

Ralph, Kadillak Meydanı’nı bulana kadar uzun uzun yürüdü. Kendine uygun bir yer aradı. Meydanda tiyatrolar ve çok gösterişli vitrinleri olan dükkanlar vardı. Gösterişli giysiler içindeki insanlar, meydanda dolaşıp duruyorlardı. Köşebaşında dolaşanları seyrederken Ralph, kendi kendine, “Gazete satmam gereken yer burası,” diye düşündü. Sonra, gazetelerini çıkararak, “Gazete! Günlük gazetenizi alın!”

Haberleri okuyun!” diye bağırmaya başladı. Ralph, henüz bir çocuktuktu ama pek yürekliydi. Meydanda dolaşan şık giyimli insanların bir çoğu ondan gazete aldı.

Akşam eve döndüğünde Ralph, hem çok mutlu hem de heyecanlıydı. Lucy Johnson’a vermek üzere, avuç dolusu parası olmuştu. Ayrıca, anlatacak çok şeyi de vardı. Şık giysiler içinde, parlak kürk mantolu hanımlar ve siyah fôtr şapkalı, pırıl pırıl takım elbiseli beylerle ilgili izlenimlerini anlattı büyükannesine.

Lucy Johnson, “Bazı insanların yaşamları böyledir,” dedi. “Ama asıl önemli olan insanın üzerine ne giydiği değildir. Önemli olan insanın kendisini nasıl hissettiğidir. Ondan da önemlisi, bizim onu nasıl gördüğümüz...”

Sonra büyükannesi, Ralph'e, dedesi Ralph Johnson'dan söz etti. "Sen doğduğunda, sana dedenin ismini verdik," diye anlatmaya başladı. "Deden köle olarak doğmuştu. Köle olarak doğmak utanılacak bir şey değildir. Başkasını köleleştirmek ya da başkasına sonradan köle olmak veya kölelikten kurtuluş için gayret göstermemektir utanç verici olan. Onun için asla kendinle ve ne olduğunla ilgili utanç duymamalısın Ralph. Gurur duymalısın. Deden gibi gururlu bir insan olmalısın. Deden saygıdeğer bir insandı ve eğer sen de daima doğru olanı yaparsan, yarın bir gün sen de onun gibi çok özel bir insan olursun."

Sözlerini bitirdiğinde büyükanne torununa sevgiyle sarıldı ve artık uyku zamanının geldiğini anımsattı. Ralph uykuya dalar dalmaz, Lucy Johnson tekrar iğne ipliği eline alarak, geç saatlere kadar dikiş dikti.

Ralph'in tüm yaşamı çalışmayla geçmiyordu tabii... Okula gidiyordu ve ev ödevleri vardı. Arda kalan zamanda gazete satıyordu. Arada bir de diğer çocuklarla sokakta oynamak için zaman ayır-

maya çalışırdı. Süpürge sapıyla oynanan beyzbol, çocukların en sevdiği oyundu. Ama bu oyun her zaman dostluk içinde geçmez, kimi zaman aralarında kavgalar olurdu.

Bir gün çocuklardan biri, " Hatalı vuruş değildi!" diye bağırdı. Diğer ocuk, "Hiç de değil! Faul! Oyundan çıktın!" diye karşılık verdi. Ralph de, "Bize bir hakem gerekiyor!" dedi.

Ralph birden kulağının dibinde minik bir ses duydu: "Ben bundan pek emin değilim!" Ralph çevresine bakındı: Yakınındaki itlere yaslanmış, mavi giysili ve kasketli minicik bir adam duruyordu. Kkk adam, "Bana Sağduyu diyebilirsin," dedi. akmak

çakmak parlayan, zeka fişkırان koyu gözleriyle Ralph'e bakıyordu. Gülümsediğinde yüzü aydınlanıyordu, tıpkı Ralph'de olduğu gibi. Doğrusu bu minik adam, Ralph'e çok benziyordu.

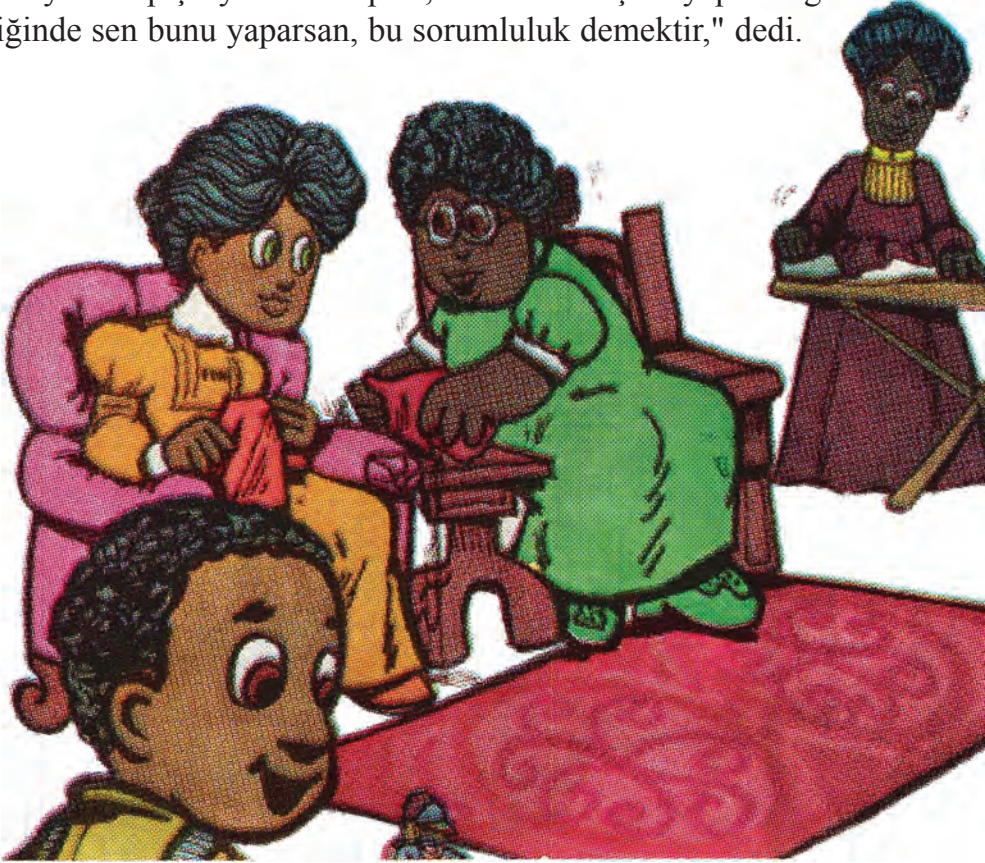
Küçük adam, "Sen akıllı bir çocuksun," dedi. "Neyin doğru, neyin yanlış olduğunun bilincindesin. Bunu bildiğine göre, neden tartışmalarınızı çözmek için bir hakeme gerek duyuyorsunuz? Bunu kendi aranızda çözenize!" Ralph gülümsedi. Gerçekte, çitlere yaslanmış duran mavi giysiler içerisindeki bu minicik adamın kendisiyle konuşmadığını biliyordu Ralph. Yeni arkadaşı Sağduyu'nun kendi hayalinin bir ürünü olduğunun farkındaydı. Sağduyu'nun söylediklerini dinlerken, aslında sadece kendi düşüncelerini dinlemekte olduğunu biliyordu. Ama yine de Ralph, bu oyundan, hayal gücüyle yaratmış olduğu yeni arkadaşından pek hoşlanmıştı. Oyun bittiğinde Ralph, arkadaşı Sağduyu'yu beraberinde eve götürdü.

Ralph'ın yoksul evini gördüğü zaman Sağduyu, "Ne kadar hareketli bir ev burası böyle!" dedi. Ralph'ın annesi, teyzesi ve halası harıl harıl taş bebek giysileri dikiyorlardı. Lucy Johnson da akşam yemeğini hazırlamakla meşguldü. Sağduyu, Ralph'e, "Ailene nasıl yardımcı oluyorsun?" diye sordu. Ralph, "Katkı olsun diye ben de gazete satıyorum," diye yanıtladı.

"Biraz daha büyüdüğümde, destek olmak için daha fazla şeyler yapacağım." Sağduyu, "Buna eminim!" dedi. "Eminim, çünkü sen sorumluluk duygusu güçlü olan bir çocuksun."

Ralph bu sözcüğü tekrarladı. "Sorumluluk mu?" Bu sözcüğü daha önce duymuştu ama ne anlama geldiğine ilişkin bir bilgisi yoktu. Ralph sordu: "Sorumluluk ne demek?" Soruyu yüksek sesle soruvermişti. Lucy Johnson, Ralph'ın sorusunu duyduğunda ocakta yemek pişiriyordu. Ralph'e, "Üzerine düşeni yapman gerektiğinde sen bunu yaparsan, bu sorumluluk demektir," dedi.

"Bunu neden sordun?"

Ralph, "Bugün yeni bir arkadaşla tanıştım," dedi. "O bana sorumluluk sahibi olduğumu söyledi de..."

O günden sonra Sağduyu, Ralph'e her gittiği yerde eşlik etti. Ralph ve Sağduyu her şeyi birbirleriyle konuşup paylaşıyorlardı.

Bir gün, Ralph'in, Kadillak Meydanı'nda gazete satarken gördüğü insanlar üzerine konuşuyorlardı. Ralph, Sağduyu'ya, "Bu hiç de adil değil!" dedi. "Meydandaki bayanların hepsinin çok güzel giysileri var ve hepsi pahalı arabalarla dolaşıyorlar. Ama diğer-yandan büyükannem, annem, teyzem ve halam öyle çok çalışıyor-

lar ki! Üstelik, buna rağmen böylesine güzel elbiseleri yok!"

Sağduyu, Ralph'i uyardı: "Bunun seni yıldırmasına sakın izin verme," dedi. "Öfkelenirsen, bunun zararı yine sana dokunur. Sen sorumluluk sahibi olmaya devam et. Yapılması gerekenleri yapmaya devam et ve her şeyin zamanla iyiye doğru gideceğine inan. Ondan sonra bu haksızlıkların, adaletsizliğin giderilmesi için çalış"

Böylece Ralph, elinden geldiğince öfkelenmemeye ve üzülmemeye çaba sarf ederek, üzerine düşenleri yapmaya, çalışmaya ve okumaya devam etti. Zaman buldukça da süpürge sapıyla beyzbol oynadı. Herzaman büyükannesine yardım etti.

Ralph, on yaşına geldiğinde, ailede olan bazı değişiklikleri size de anlatalım: Ralph'in kız kardeşi Grace doğdu. Ralph, büyükannesi, teyzesi ve halasıyla, sırayla bu yeni bebeğe bakıyordu. Annesinin bebekle ilgilenmesi hemen hemen olanaksızdı, çünkü annesi çok hastaydı. Dahası, Ralph'in babası da hastalanmıştı. Babası durmadan öksürüyordu. Bir süre sonra babası artık çalışamaz hale geldi.

Doktor, evdekilere; "Bayan Bunche ağır bir grip geçiriyor," dedi. "Bay Sunche'ye gelince, ne yazık ki verem olmuş." O günlerde siyah insanların büyük çoğunluğunda verem hastalığı vardı.

Bu hastalığı iyileştirebilecek mucize ilaçlar henüz keşfedilmemişti ve yoksul insanlar hastalandığında onlara tıbbi yardımda bulunacak ücretsiz sağlık hizmetleri yok denilecek kadar azdı.

Ralph, "Bir şeyler yapmamız gerek!" dedi. "Ama ne yaparsak yapalım, bu büyük olasılıkla çok para gerektirecektir." Sağduyu, derin bir iç çekti: "Evet, ne yazık ki her şey parayla..." dedi. Bundan birkaç gün sonra Ralph, bir akşamüstü eve döndüğünde, büyükannesi, teyzesi ve halasını masa etrafında toplanmış buldu. Büyükannesi küçük bir miktar parayı sürekli sayıp duruyordu. Hepsisi çok ciddi görünüyorlardı.

Büyükanne, Ralph'e, "Buradan ayrılıyoruz," dedi. "New Meksico'daki Albuquerque kasabasına gideceğiz. Orası sıcak ve güneşli bir yer. İklim de kuru. Oraya taşınırsak belki annen iyileşebilir. Belki baban da bu kadar fazla öksürmez. Tren biletlerini alacak kadar para sağlar sağlamaz buradan ayrılacağız."

Ralph, Sağduyu'ya, "Biliyordum!" dedi. "Fazladan paraya ihtiyacımız olacağını biliyordum. Bense gazete satarak yeterince para kazanamıyorum. Gazete satarak kazandığımdan fazlasını kazanmalıyım. Belki okula gitmeyecek olursam..."

Sağduyu, "Dur bakalım!" diye bağırdı. "Bir

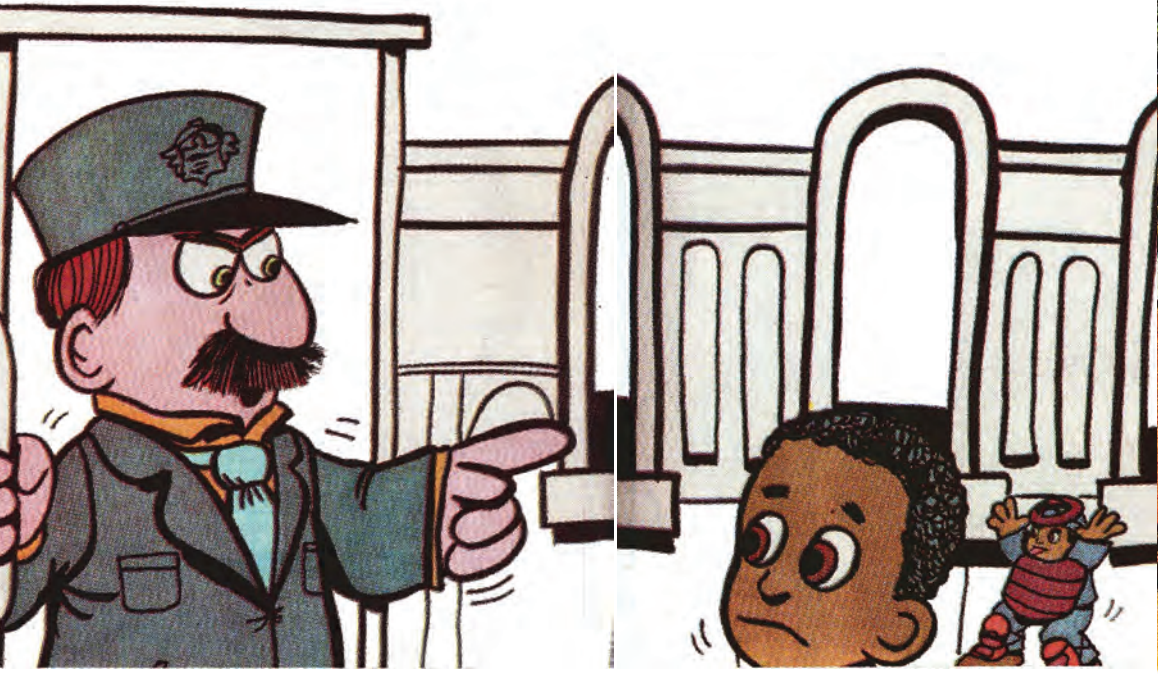

dakika! Tabii ki ailene karşı yerine getirmen gereken sorumlulukların var. Ama senin kendine karşı da sorumlulukların var. Okulu bırakırsan, yaşamının geri kalanı nasıl olacak? Ne olacağını hiç düşündün mü?"

Ralph, Sağduyu'nun haklı olduğunu biliyordu. Ayrıca büyükannesi onun okulu bırakmasına asla izin vermezdi. Bu yüzden Ralph, yapabileceğinin en iyisini yaptı: Gazete satmayı bırakıp ayakkabı boyacılığına başladı. Büyükannesi, teyzesi ve halası durmaksızın çalışıyorlardı. Bir süre sonra trenle Albuquerque'ye gidebilmeye yetecek kadar para biriktirebilmişlerdi.

Tren istasyonuna ulaştıklarında Ralph'in içi içine sığmıyordu. Bu yaşamının ilk yolculuğu olacaktı. Ralph, herkesten önce trene koştu. "Haydi, çabuk olun!" diye bağıyordu. "Lütfen biraz acele edin!" Sağduyu, "Dikkatli ol!" diyerek Ralph'i uyardı. "Şurada duran üniformalı adam seni izliyor. Suratı çok asık ve kızgın görünüyor."

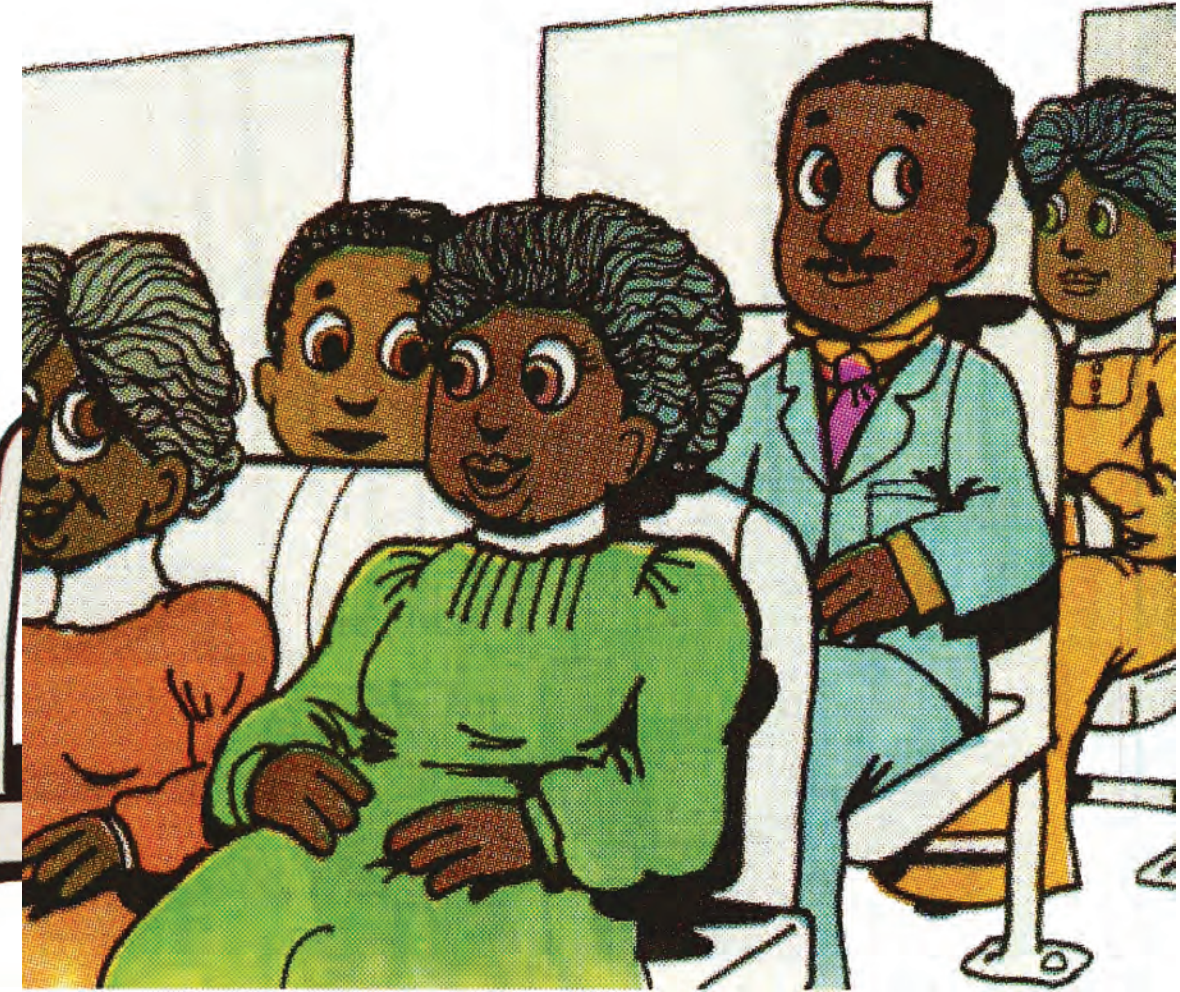
Gerçekten de bilet kontrolörü Ralph'e gözünü dikmiş, kaşlar çatık, çocuğu izliyordu. O günlerde, bazı trenlerde "kömürlük"

diye anılan kompartımanlar vardı. Siyahlar trene bindiklerinde, vagonların en sonundaki, bakımsız ve pis olan bu kompartımanlarda yolculuk etmek zorundaydılar. Ülkenin bazı yerlerinde halk otobüslerinde de “kömürlük” bölümü vardı. Bunlar da genellikle otobüsün en arka koltukları olurdu.

Bilet kontrolörü, Ralph'in trene binmek üzere olduğunu görünce, “Sen, siyah çocuk!” diye bağırdı. “Orada yolculuk yapamazsın. Git trenin en arka bölümüne bin ve orada sessizce otur!”

Ailesiyle birlikte kömürlüğe oturtulduklarında, Ralph, “Bu doğru değil!” dedi. Büyükannesi, “Tabii değil!” dedi. “Ama gü-

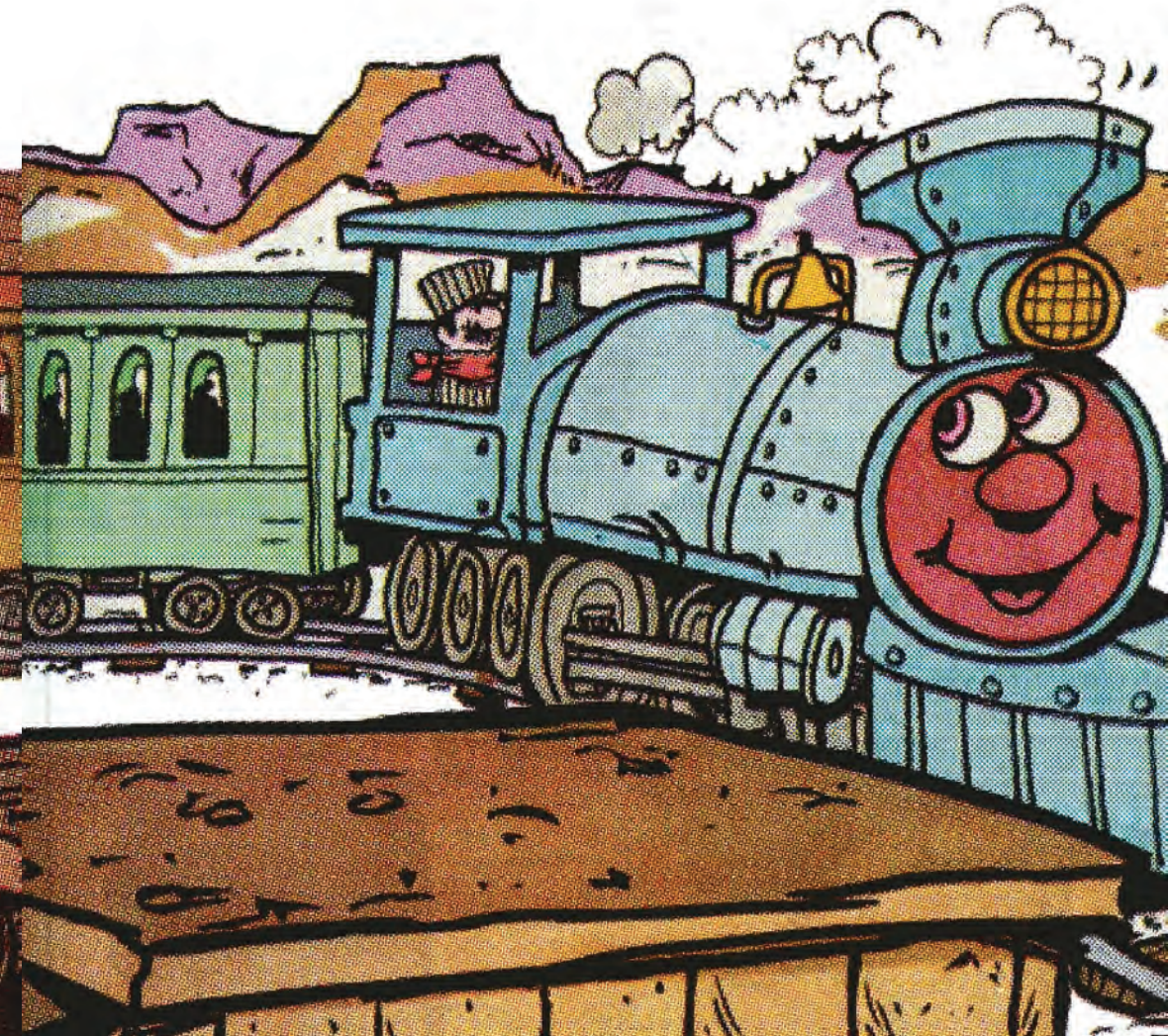
nümüzde bu böyle. Belki bir gün bu anormallikler sona erecek." Ralph, "Farklı olsa iyi olur," dedi. "Beyazlar, siyahlardan sorumlu davranmalarını ve kullandıkları her şey için para ödemelerini bekliyor. Madem ödüyoruz, o zaman ödediğimiz paranın karşılığını almamız gerekir."

Sağduyu, "Aferin sana!" dedi. "Sorumluluğun ne anlama geldiğini kavramaya başladın! Sorumluluk sahibi olmak, iki taraflı bir şeydir. Sen sorumluluk sahibi olmalısın. Yapılması gereken iş neyse, bunu elinden geldiğince en iyi biçimde yapmalısın. Ama diğer insanların da sana karşı adil ve doğru davranmalarını sağlamalısın. Bu da senin kendine olan sorumluluğundur" Ralph,

"Elimden geldiğince bu sorumluluğumu yerine getireceğim. Örneğin bir daha asla kömürlüklerde yolculuk yapmayacağım" dedi. Sağduyu, "Umarım yapmak zorunda kalmazsın," diyerek, ona destek verdi.

Tren ağır ağır istasyondan hareket etmeye başladı ve böylece uzun yolculuk başladı. Ralph, pencereden bir süre çevreyi izledi. Sonra uyudu. Daha sonra uyandı. Yolculuk, bu döngü içerisinde uzun bir süre devam etti. Ralph'e yıllar gibi gelen bu sürenin ardından, Sağduyu onu hafifçe dürtükleyip müjdeyi verdi: "Haydi

Ralph, uyan artık Geldik!”

Albuquerque'ye varmışlardı. Burası, Ralph'in daha önce gördüğü yerlerden hiçbirine benzemiyordu.

Tren istasyonunda uzun boylu bir kızılderili savaşçı görünce Ralph, “Şuraya bak!” diye bağırdı. “Gerçek bir yerli halk savaşçısı bu!” Sağduyu, “Sen bunun sadece tarih kitaplarında olduğunu mu sanıyordun yoksa?” dedi. Sonra da caddede, birbirleriyle konuşan Meksikalı kadınları izleyen Ralph'in şaşkınlığını görünce gülümsedi. Ralph, eşek sırtındaki kahverengi tenli çocuklara el salladı. Ralph, “Sanırım burada yaşamak çok hoş olacak,” dedi.

Ralph, yeni kasabayı gerçekten de çok sevdi. Fakat büyükkan-

nesi onu kayıt yaptırmak için ilkokula götürdüğünde, birazcık gergindi. Bütün sınıfta, kendisi dışında sadece bir tane siyah öğrenci vardı. Ralph, Sağduyu'ya, "Belki Detroit'teki yaşam buradan kolaydı," diye fısıldadı. "Orada buradakinden çok daha fazla siyah çocuk vardı."

Sonra öğretmen girdi sınıfa. "Benim adım Emma Sweet," dedi. Adını unutmazınlar diye karatahtaya yazdı. Öğretmenin sıcacık bir gülümsemesi vardı ve öğrencileriyle konuşurken, onlara sev-

gi dolu gözlerle bakıyordu. Sağduyu, alçak bir sesle, "Öğretmenini çok sevdim," dedi. "Adil davranacak bir insana benziyor. Senin siyah derili olman, onun açısından hiç önemli değil, bundan eminim."

Sağduyu, yine haklı çıktı. Gerçekten de Ralph'in derisinin rengi, öğretmeni için hiç bir önem taşıyordu. Bayan Sweet neredeyse doğuştan öğretmendi ve öğrencilerinin yeteneklerini ortaya çıkarmayı çok iyi başarıyordu. Ralph, okulda hep iyi bir öğrenci olmuştu. Ama şimdi, olağanüstü bir öğrenci haline gelmişti. Sağduyu, "Sen, mükemmelden de ötesin!" diyerek Ralph'e takılıyordu. Ama Ralph tabii ki mükemmel değildi. Hem de hiç değildi. Diğer öğrencilerden önce derslerini bitirdiğinde, yanında oturan

arkadaşıyla konuşmaya başlıyordu. Bazen kağıt topları atıyordu. Hiç kimsenin bakmadığından emin olduğunda merdiven korkulduğundan aşağı kayıyordu.

Sağduyu, onu uyarıyordu: "Bayan Sweet seni yakalarsa pişman olursun."

Gerçekten Ralph, pişman oldu da. Bayan Sweet, kuşkusuz onların öğrenmelerini istiyordu ama aynı zamanda onların disiplinli davranmaları konusunda da çok titizdi. Ralph, yaramazlık yaptı-

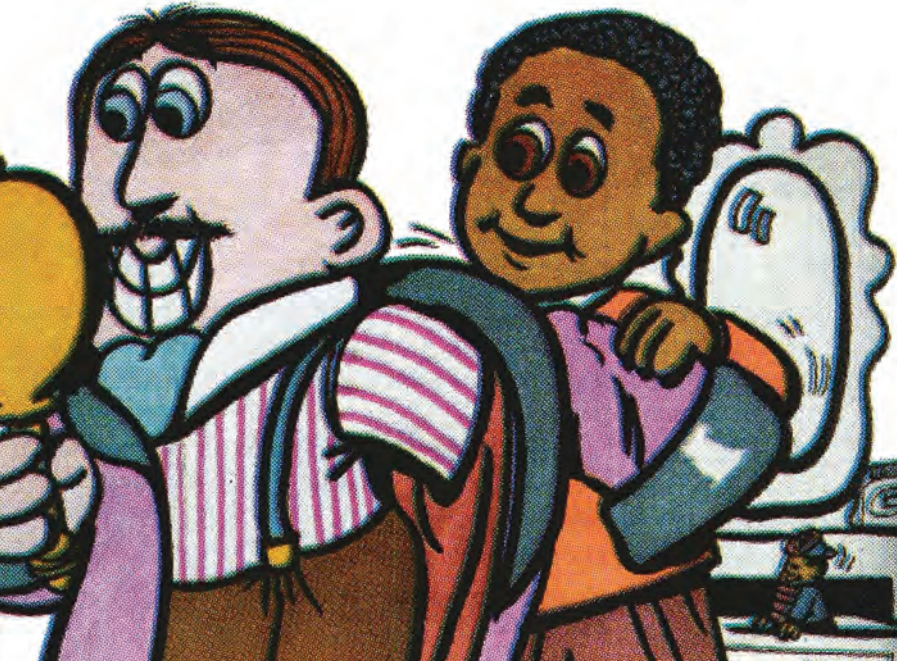

ğında, Bayan Sweet köşede durmasını söyleyerek onu cezalandırıldı. Karneler dağıtıldığında, Ralph'e davranış notu olarak "orta" vermişti. Büyükannesi, davranıştan "orta" almasına fazla üzülmedi. Ralph derslerinde çok başarılıydı, ayrıca okul dışında da hep çalışıyordu. Gazete satıyor ve tren garında, yolcuların eşyalarını taşımalarında yardımcı oluyordu.

Her zaman olduğu gibi, büyükannesi de çalışıyordu. Ralph, kendini bildi bileli büyükannesi zaten hep çalışır dururdu. Teyzesi ve halası da çalışıyordu. Ralph'in annesi, babası ve bebek dışında herkes çalışıyordu. Ralph'in annesi şimdi daha da hastaydı. Babası da öyle. Albuquerque'ye yerleşeli bir yıl olmuştu ki, Ralph, hem annesini hem de babasını kaybetti.

Teyzesi, halası ve Ralph, günlerce ağladılar onların ardından. Ama büyükannesi fazla ağlayamamış, yapılması gereken işleri yapmaya koyulmuştu. Büyükannenin bu sefer ki görevi, Ralph'in eğitimini tamamlamasını sağlamaktı çünkü.

Büyükanne, "Daha fazla Albuquerque'de kalmanın bir anlamı yok," dedi. "Los Angeles'e gideriz. Genç insanlar için büyük

kentlerde olanaklar daha fazladır." Böylece aile, bir kez daha yollara düştü.

Sizece Los Angeles' e vardıkları zaman Ralph ne yaptı?

Okula kayıt olması ve eğitimini sürdürmesi gerekti. Ralph bu kadar şey öğrenmişken, bu bilgilerin peşini bırakmamaya kararlıydı. Ralph pes etmeyecekti.

Okulla birlikte çalışma hayatı da yeni taşındıkları yerde devam ediyordu. Bir yaz tatilinde Ralph, Los Angeles Times gazetesinin bürosunda odacılık işi buldu. Bir başka yaz tatilinde bir film yıldızının evinde çalıştı. Yıllar geçtikçe büyüdü ve güç kazandı. Sonra halıların boyandığı bir fabrikada dev bidonları taşıma işi buldu.

Ralph, on altı yaşına geldiğinde okuduğu lisenin tartışma ekibine seçildi.

Sağduyu, "Bakıyorum artık işi büyüttün!" diye takıldı Ralph'e. "Çoğu siyah çocuk liseye gel-

meden okuldan ayrılırken, sen lisenin tartışma ekibine giriyorsun! Sen, beyazlardan oluşan dinleyicilerin karşısına çıkmaya nasıl cesaret ediyorsun?"

Ralph, "Buna mecburum," dedi. "Eğer bunu yapmazsam, biz siyahların varlığından ve sorunlarımızdan nasıl haberdar olacaklar?" Ralph, lisenin tartışma ekibine katılmakla kalmadı.

Okulun beyzbol takımına, ardından futbol ve basket takımına seçildi. Tüm derslerinde çok iyi notlar alıyordu. Tartışmalarda gösterdiği başarılar ve İngilizce kompozisyonları için ödüller bile kazandı. Mezuniyet gününde, Ralph, ödüllere de önemli bir şey kazanmış olduğunu öğrendi. "Büyükanneçim! " diye bağıarak eve koştu. "Bana üniversite bursu vermek istiyorlar!"

Ama bu sözler ağzından çıkar çıkmaz Ralph, büyük bir pişmanlık duydu. Çabucak şunu ekledi: "Ama aslında hiç gitmek istemiyorum. Mahallemizdeki çocukların hemen hiçbiri liseyi bile bitiremediler. Artık tam gün bir işe girip para kazanmanın zamanı geldi." Sağduyu, "Büyükannen bu söylediklerini dinlemiyor gibi bir his var içimde," dedi. Doğruydü; büyükannesi bu son söylediklerini hiç dinlememişti. Ralph, büyükannesine sorumluluklarından söz ederken, o sadece başını sallayarak, "Senin en büyük sorumluluğun kendinedir Ralph Bunche," dedi."Farklı ve gelişmiş bir insan olabilmen için üniversiteye gideceksin, çünkü sen gerçekten çok özel ve farklı bir insansın!"

Sizece Ralph bundan sonra ne yaptı?

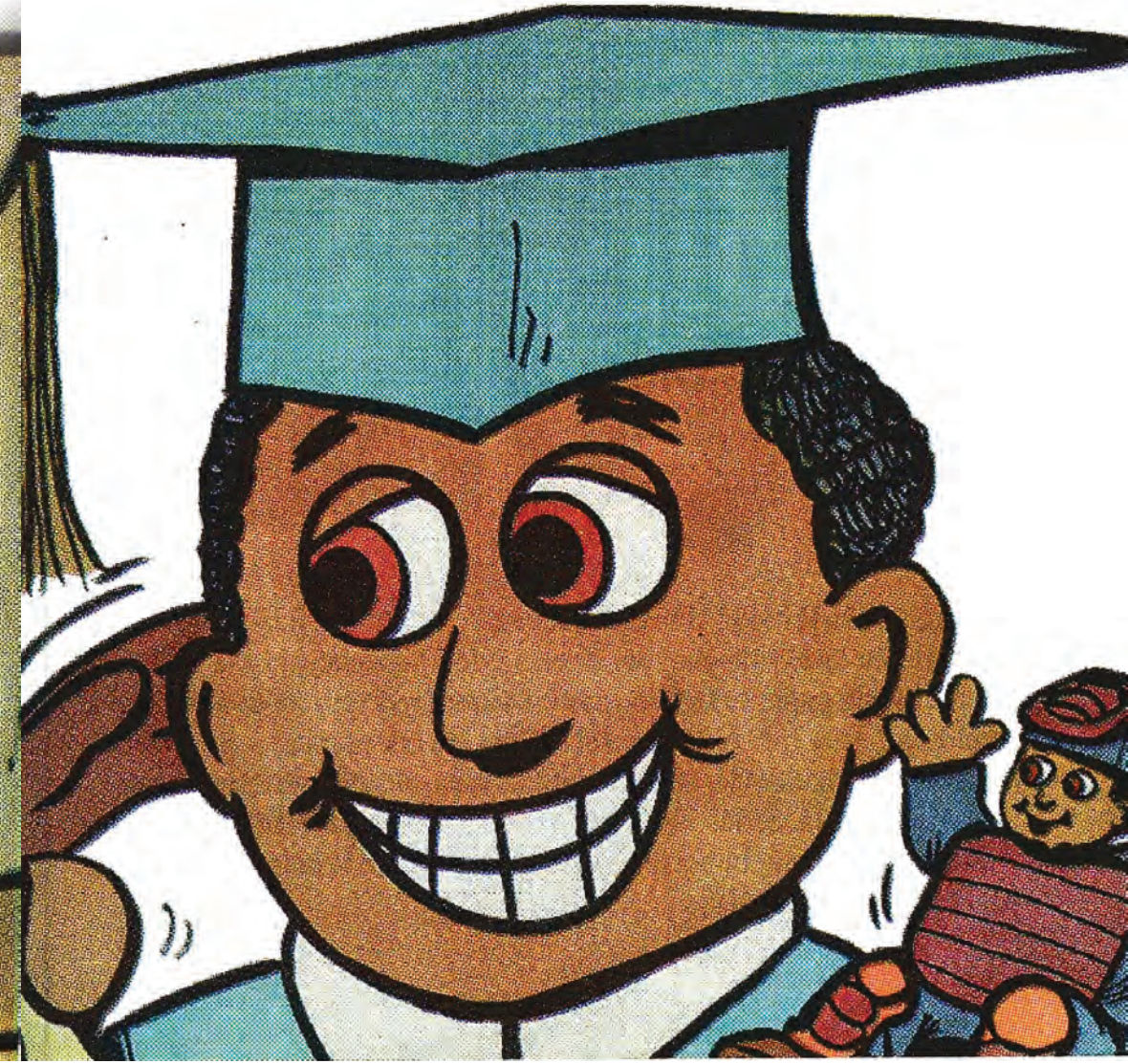
Tabii ki üniversiteye gitti. O kadar çok çalıştı ve o kadar çok kitap okuyup incelemeler yaptı ki, mezun olduğunda en üst derecede diploma almaya hak kazandı. Sağduyu, "diplomanda önemli gibi görünen bazı sözcükler yazılı. Bunlar ne anlama geliyor, biliyor musun?" diye sordu. Ralph, "Bunlar Latince 'yüksek dereceyle' demektir," dedi. "Üniversiteyi, olabilecek en yüksek dereceyle bitirdiğimi gösteriyor."

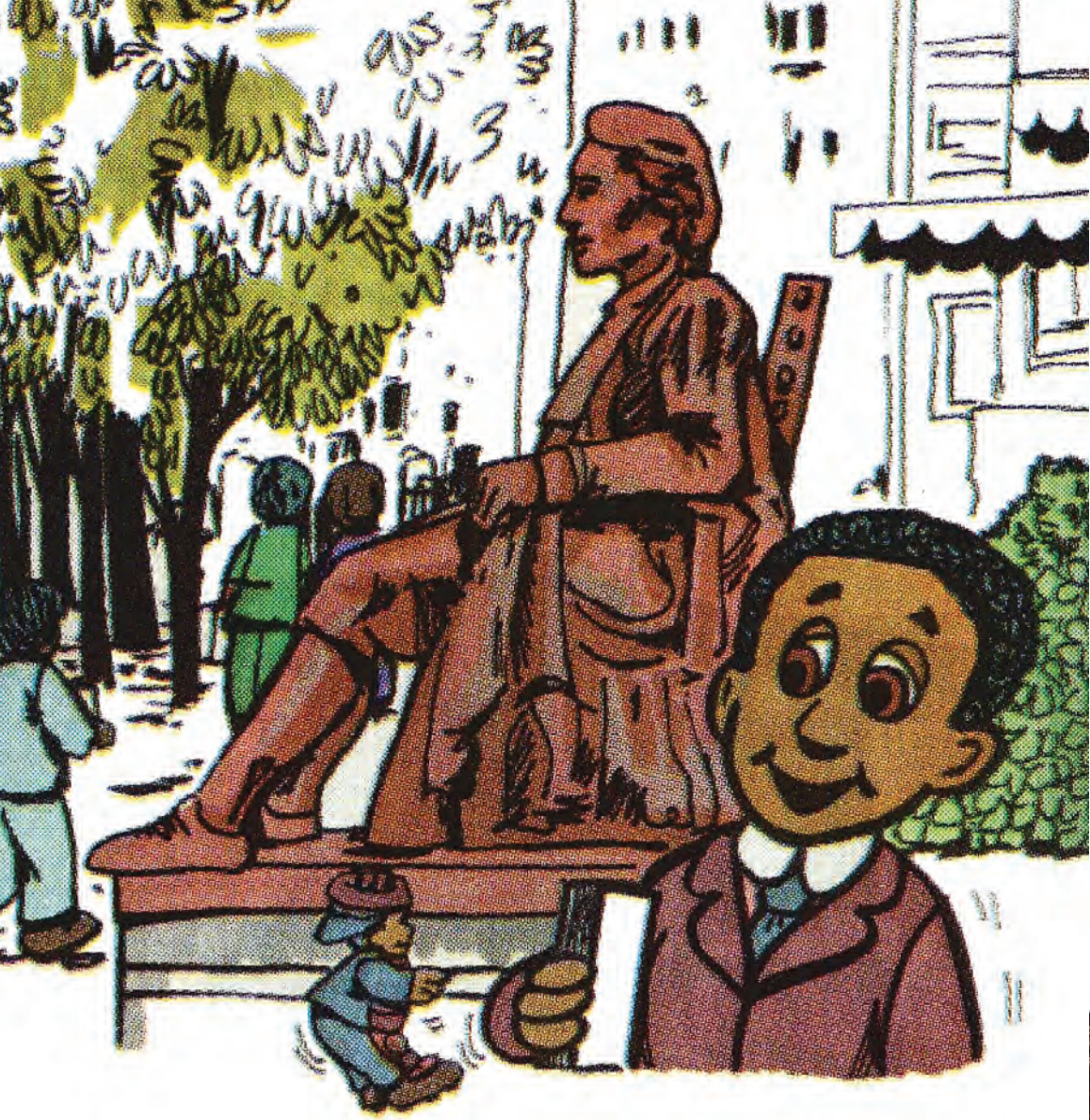
Sağduyu, "Büyükannen seninle öylesine gurur duyuyor ki, eminim içi içine sığmıyordur!" dedi. "Bursunun gerçekleştiğini ve Harvard Üniversitesi'ne gideceğini duyunca sevinçten halalara uçacak!" Ralph, büyükannesine bu haberi verdiğiğinde, "Senin çok özel bir insan olacağını söylemiştim!" dedi. Ne yazık ki, kısa bir süre sonra büyükanne, sessiz sedasız, bir gece uykusunda hayata gözlerini yumdu. Ralph, tanımlanamayacak bir acı içerisindeydi.

Sağduyu, "Üzülme," dedi. "Sen onun tek mutluluk kaynağıydın. Şimdi git ve elinden gelenin en iyisini yap. Büyükannen böyle yapmanı isterdi. Onun tüm umutları ve düşleri senin içindi."

Böylece Ralph, Harvard Üniversitesi'ne devam etmeye başladı. Orada, yaşamında ilk kez, yüksekokula devam eden başka siyahlarla tanıştı. Bunların büyük çoğunluğu kendisi gibi öğreniydi ve yine kendisi gibi yoksuldular.

Ama her birinin gelecek için büyük planları vardı. Ders sonrası ve günlük ödevleri tamamladıklarında, akşam üzerleri buluşurlardı. Amerika’da zenci olmanın nasıl sorunlar yarattığına ve bu durumun nasıl çözülebileceğine ilişkin uzun uzun konuşurlardı.

Bu konuşmalar bazen duygusal bir boyut alırdı. Bazı akşamlar öyle tartışmalar olurdu ki, kavga etmenin sınırına gelirdi. Sağduyu, "Durun, sakın olun!" diye bağırdı böyle zamanlarda. "Galiba bizlerin gerçekten de bir hakeme ihtiyacı var! Birine bir şey olmadan sanırım bir şeyler yapsan iyi olacak Ralph!"

Böyle anlarda Ralph, hemen tartışmaya karışırdı. Ralph, sağduyulu ve bilgi birikimine dayanan bir tarzı olduğu için, sorumsuz ve düşüncesiz sözler söylemezdi. Böylece diğer öğrenciler sakinleşir ve onu dinlemeye başlardı.

Ralph, Harvard'da eğitimini tamamlayınca, Washington'daki Howard Üniversitesi'nde ders verme görevini kabul etti. Howard Üniversitesi ülkenin en ünlü siyah okuluydu. Özellikle Ralph'in

dersleri, öğrenme isteğiyle dolu, pırıl pırıl siyah öğrencilerle dolup taşıyordu. Ralph iyi bir öğretmendi ve her zaman anlatacağı ve öğrencileriyle tartışacağı ilginç konular buluyordu. Bu yüzden, o, çok sevilen bir öğretmen olmuştu. Ama kolay not veren bir öğretmen olduğu söylenemezdi. Bütün öğrencilerinden, büyük gayret göstermelerini ve çok çalışkan olmalarını beklerdi. Bir akşam Ralph, evde öğrenci ödevlerini okurken, Sağduyu, "Bunun da sorumluluk sahibi olmakla büyük ilişkisi var, öyle değil mi?" diye sordu. Ralph, "Bu, tamamen sorumlulukla ilgili bir şeydir hem de," dedi. "Eğer ben öğrencilerim için elimden geleni yapar ama

onların da olanca gayreti göstermelerini sağlayamazsam, o zaman ben özünde bir şey başarmamış olurum. Bu benim için de, onlar için de hiç iyi bir şey olmaz o zaman." Bunları söylerken Ralph'in yüzünde tatlı bir tebessüm belirdi ve daldı gitti.

Sağduyu, "Hoş bir şeyler düşünüyorsun öyle değil mi?" diye sordu. Evet, gerçekten öyleydi. Ralph, öğrencilerinden biri olan genç bir hanımı, Ruth Harris'i düşünüyordu.

Sağduyu'ya, "Ruth Harris'in sınıfın çoğunluğuna nazaran daha parlak bir öğrenci olduğunu sen de düşünüyor musun?" diye sordu.

Sağduyu, "Kesinlikle!" dedi. "Ayrıca herkesten daha şirin sanki. Yoksa sen de mi fark ettin?" Tabii ki Ralph de bunu fark etmişti. Ertesi gün Ruth'u, kendisiyle bir incelemeyi tartışmaya davet etti.

Ralph konuştu; Ruth dinledi. Sonra Ruth konuştu ve Ralph dinledi. Böyle defalarca buluşup bilimsel incelemeleri tartıştılar, tartıştılar... Sonra, tahmin edeceğiniz üzere, bir gün, göz açıp kapayıncaya kadar nişanlanıverdiler.

Ralph, Howard Üniversitesi'nde görevliydi ama pek parası yoktu. Ralph, çok çalıştı, her kuruşu biriktirdi ve sonunda evlenmeye yetecek kadar parayı bir araya getirebildi.

Böylece Ralph ve Ruth evlendiler. Evlendikten sadece bir yıl sonra, orada yaşayan insanların sorunlarını incelemek amacıyla, Ralph'e Avrupa ve Afrika'ya gitme olanağı doğdu. Ralph, Ruth'a, "Bu harika bir fırsat," dedi. "Ama gidebileceğimi sanmıyorum. Seni yalnız bırakmak istemiyorum." Ruth, "Ralph, seninle evlendiğimde önemli bir insan olacağımı biliyordum," dedi." Sık sık ayrı kalmamız gerekeceğini de biliyordum. Bu konuda rahat olmalısın. Şimdi, hiçbir şey düşünmeden yurtdışına gidip araştırmalarını sürdürmelisin." Sağduyu, "Ne kadar hoş bir hanımla evlisin. Bazen seni kıskanıyorum," diyerek, şakalaştı.

Ralph de aynı fikirdeydi. "Gerçekten de öyle," dedi. Daha sonra yolculuklar başladı. Bunu izleyen yıllarda, Ralph, dünyanın her tarafına giderek, insanlar arasında sorunlara ve anlaşmazlıklara yol açan, ayrılıklara ve eşitsizliklere neden olan konuları inceledi. Harvard Üniversitesi'ne tekrar döndü ve orada çalışmalarını derinleştirdi. Sonunda Ralph, Amerika'da siyaset bilimi dalında

doktora unvanını kazanan ilk siyah oldu. Ralph'in yaşamı dopdolu ve mutluydu ama o her zaman düşler kurmaya zaman bulabiliyordu.

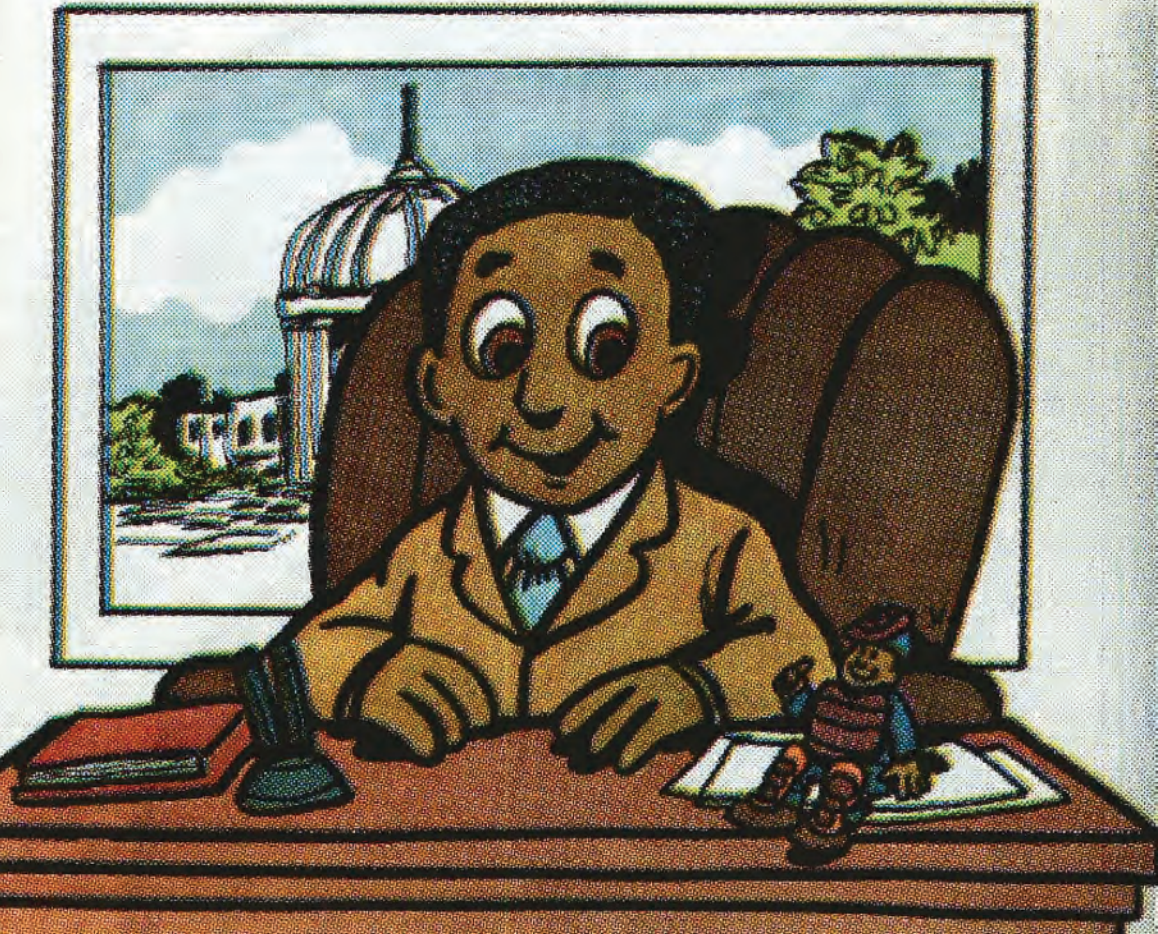
Sağduyu'ya, "Bizim gerçekten ihtiyacımız olan şey, dünyanın her ülkesinden insanların buluşup birbirleriyle konuşabilecekleri bir yerdir," dedi. "İnsanların, aralarındaki çatışma ve anlaşmazlıkları tartışarak çözüm yolları bulabilecekleri bir yere ihtiyacımız var."

1941 yılında, Amerika, İkinci Dünya Savaşı'na katıldı. Ralph, hükümete danışman oldu. Ardından 1943 yılında, Ralph, Devlet Bakanlığı 'nda bölüm başkanlığı görevine getirilen ilk siyah oldu.

Sağduyu, "Senden alınacak çok ders var!" dedi. "Sen herkese siyah bir insanın en az beyazlar kadar sorumluluk sahibi olabileceğini gösteriyorsun. Ne yazık ki birçok insan bunun bilincinde değil." Ralph, sakın bir sesle, "O zaman bunu anlamak zorundalar!" dedi.

Savaş 1945 yılında sona erdiğinde, Ralph Bunche, ünlü biri değildi. Ama devlet kademesindeki insanlar, onun yeteneklerinin ve dürüstlüğünün farkındaydılar. Ralph'in kendisini devamlı yetiştirdiğini, sürekli dünyayı daha iyi anlamaya çalıştığını ve

araştırmacı yaklaşımını görüyorlardı. Kısaca, Ralph'in sorumluluk sahibi bir insan olduğu ve başka insanları da sorumlu hale getirebilme yeteneği olduğu ortaya çıkıyordu. Bu nitelikleri bilindiği için, Birleşmiş Milletler Bildirgesi'nin hazırlanmasında yardımcı olması istendi Ralph'den.

Ralph, "İşte bu harika!" diye sevinçle bağırdı. "Bu benim düşlerimin gerçekleşmesi demektir! Sonunda, her ülkeden insanların buluşup sorunlarını grşebilecekleri bir yer olacak demektir!" Sağduyu da, "Eh, bunun zamanı geldi artık !" dedi.

Uzunca bir süre, Birleşmiş Milletler örgütü kurma düşüncesi fazla etkili olmayabilmiş gibi göründü. 1947 yılında, bu uluslararası örgüt henüz kurulmuşken, Filistin'de, İsrail'in kuruluşu nedeniyle ortaya çıkan anlaşmazlıklar yüzünden savaş patlak verdi.

Trygve Lie, Birleşmiş Milletler'in Genel Sekreteri'ydi. Ralph'e telefon etti; "Siz son derece diplomatik bir insansınız," dedi. "İnsan ilişkileri konusunda son derece duyarlı ve yapıcısınız. Yumuşak bir üslubunuz var ve siz konuştuğunuz zaman insanlar dinliyor. Siz, insanları, sorumlu davranmaları konusunda eğitebilirsiniz. Acaba siz, Araplar'la Museviler'in savaşı durdurmalarına

ve bir barış anlaşması imzalamalarına yardımcı olabilir misiniz?"

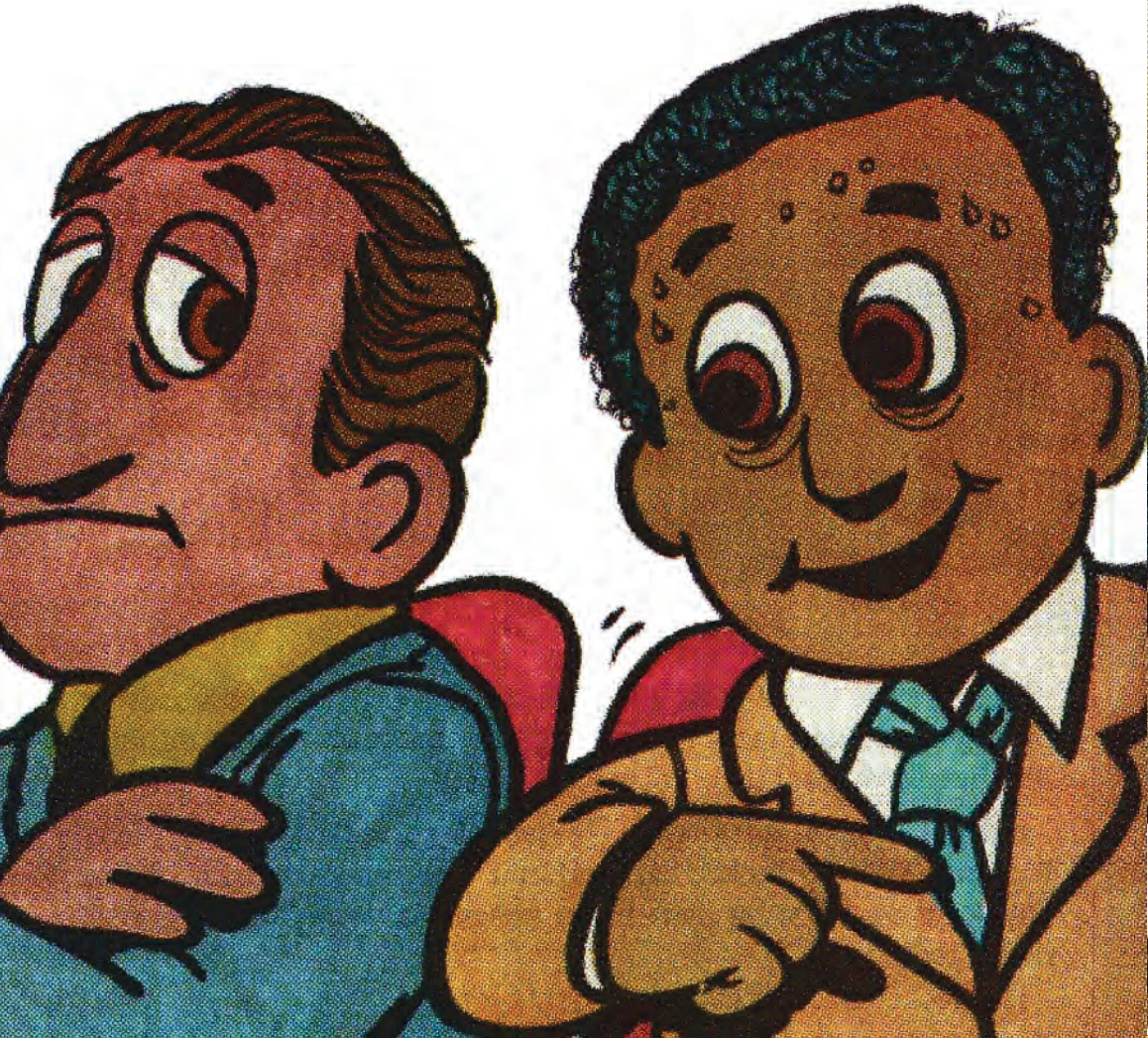
Sağduyu, "İşte bu zor bir görev olacak," dedi. "Araplar ve Museviler birbirlerinden çok fazla hoşnut değiller. Onların ortak bir düşünce birliğine varmaları hiç de kolay bir iş değil."

Ralph, bavulunu hazırlarken, "Denemek zorundayız!" dedi. "Eğer Birleşmiş Milletler bu kez barış sağlama konusunda başarısız olursa, büyük bir olasılıkla bir daha barışı sağlamada devreye giremeyecek demektir."

Araplar ile Museviler arasında süren toplantılar, başka topraklarda, Yunanistan'ın Rodos Adası'nda yapıldı. Ralph burada sabahlara kadar çalıştı. Her iki tarafa da barış için telkinlerde bulunuyordu. Bazen de için için öfkeleniyordu. Yorgunluktan bitkin

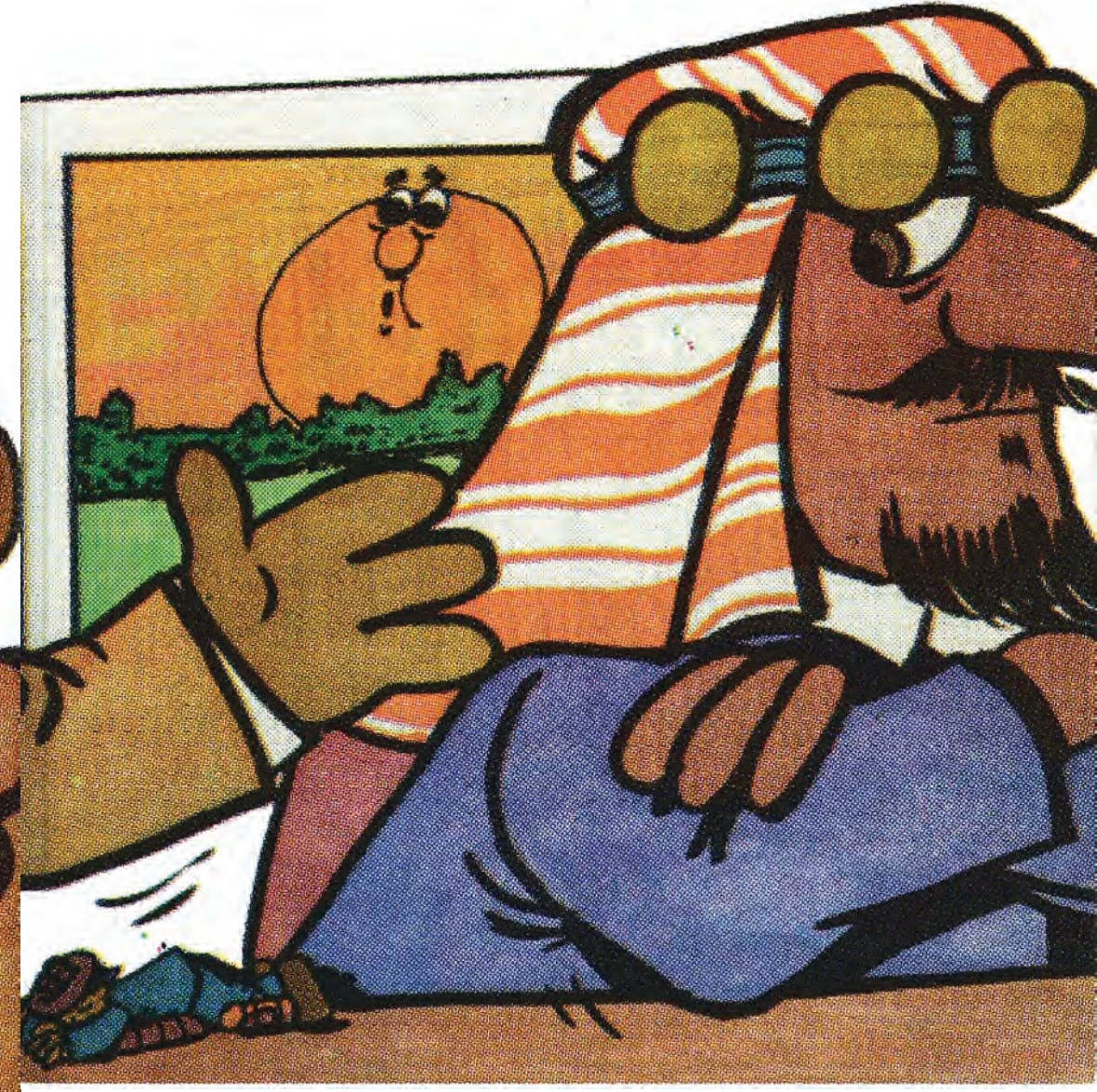
düşmediği gün yok gibiydi. Ayrıca Ruth'u özliyordu ve her şeyden çok yuvasında olmayı istiyordu. Ama asla pes etmiyordu.

Sağduyu, “Aslında sen ne kadar iyi bir hakemmişsin!” dedi. Ralph, “Umarım öyledir,” dedi. Sonra tüm delegeleri bir araya gelmeye çağırarak, son bir toplantı ricasında bulundu. Bu toplantı tüm gün ve tüm gece sürecekti. Herkes artık bitkin düşmüştü ama Ralph, kimsenin toplantıyı terk etmesine izin vermedi. Ne olursa olsun, herkesin birbirleriyle konuşmaları için var gücüyle çabalandı durdu: Herkes onu tanıdığı ve ona güvendiği için, (çünkü Ralph

sorumluluğunu bilen bir insandı.) Ralph, sonunda onların da daha fazla sorumluluk göstermelerine yol açabildi.

Nihayet Rodos Adası'nda güneş doğarken, anlaşma imzalandı! Ralph Bounche, Filistin'deki savaşın sona ermesine ve Birleşmiş Milletler'in barışı sağlamasına katkıda bulunmuştu. Üstelik bunu, karşılıklı saygı ve sorumluluk duyguları yaratarak başarmıştı.

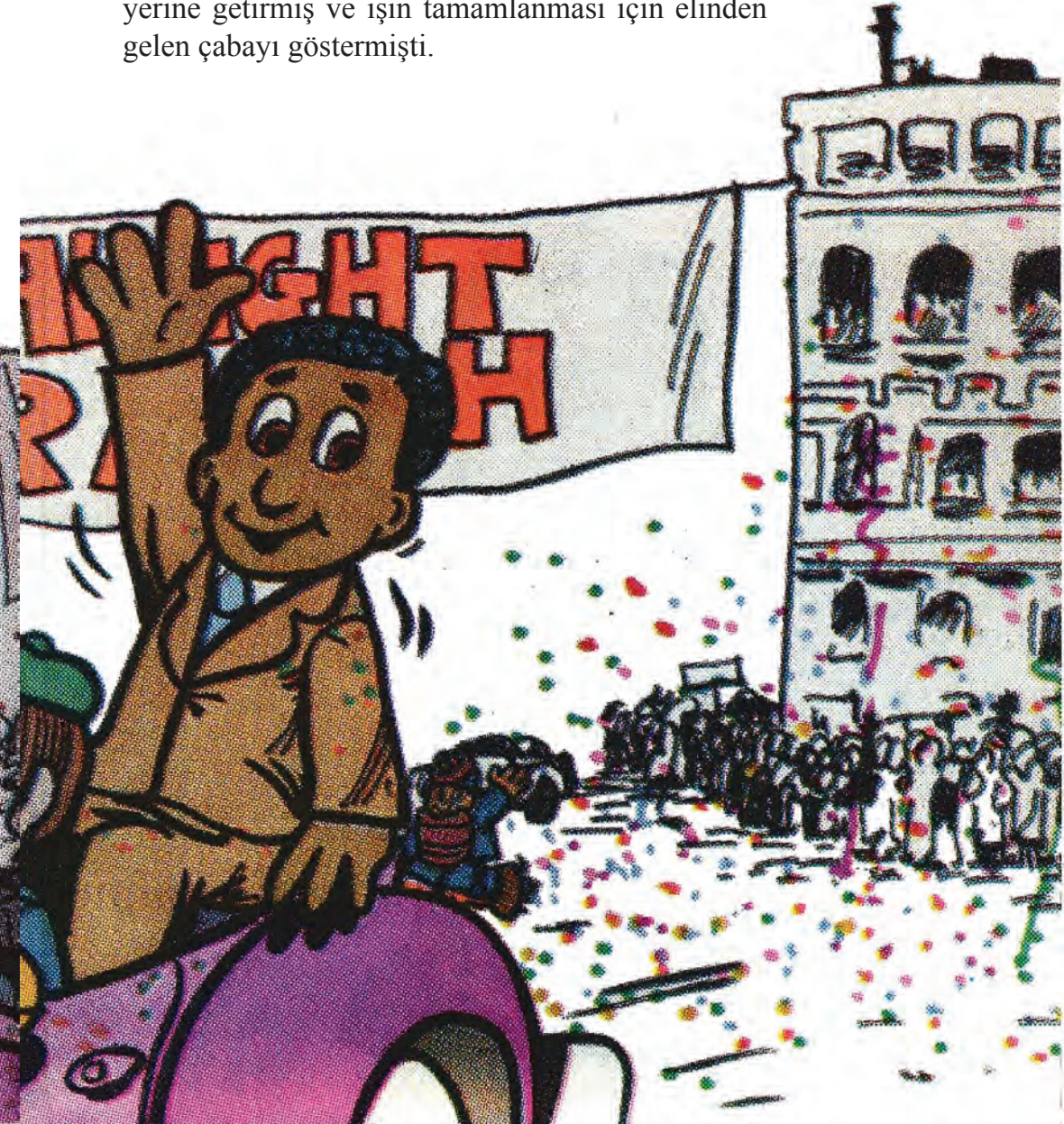

Ralph, Rodos'tan eve döndüğünde, büyük bir kalabalık havaalanına toplanmış, onu karşılamaya hazırlanıyordu. Kentin ana caddelerinde sevinç kutlamaları yapıldı ve Cumhurbaşkanı kendisini kabul ederek görüştü. Los Angeles' e bir yolculuk bile yapıldı. Burada binlerce kişi, "Ralph Bounche Günü" nedeniyle sokaklara döküldü.

Bundan sonra Ralph'e, dünyadaki en onur verici ödüllerden birinin sunulacağı söylendi: Bu; Nobel Barış Ödülü'ydü! Sağduyu, "Büyükannen bunları görebilseydi, seninle nasıl da gurur du-

yardı!" dedi. Ralph, bunu biliyordu ve bunu düşünmek onu öyle mutlu ediyordu ki... Ralph'in daha da mutlu olmasına yol açan düşünce, sorumlu davranmış olduğunu bilmesiydi. Filistin'e barışın gelmesi ve böylece Birleşmiş Milletler'i kötü duruma düşmekten kurtarma konusunda önemli katkısı olmuştu. Yapılması gerekeni yerine getirmiş ve işin tamamlanması için elinden gelen çabayı göstermişti.

Siz de yapılması gereken bir işle karşılaştığınızda, ona dört elle sarılıyor musunuz? Eğer böyle yapıyorsanız, o zaman siz, sorumlu bir çocuksunuz ve insanlar da size karşı sorumlu davranmak zorunda kalıyorlar demektir. Eğer böyle yapmaya devam ederseniz, bu sizin şu anda bulunduğunuzdan çok daha mutlu biri olmanıza yol açacaktır.

Tıpkı, bizim iyi arkadaşımız, Ralph Bunche için olduğu gibi!

RALPH BUNCHE

Nobel Barış Ödülü sahibi Ralph Johnson Bunche, uluslararası ilişkiler konusunda dünyanın en önde gelen uzmanlarından birisidir. Bunche, Birleşmiş Milletler'in kuruluşunda anahtar rol üstlenmiştir. 1950 yılında Arap ülkeleri ve İsrail arasında meydana gelen Filistin Savaşı'na barışçı yaklaşımları nedeniyle Nobel Barış Ödülü'ne layık görülmüştür.

Ralph Bunche, 7 Ağustos 1904 tarihinde Detroit, Michigan'da, berber Fred Bunche ve bir kölenin kızı olan Olive Agnes Johnson'un çocuğu olarak dünyaya geldi.

1915'te annesi ateşli grip, babası da verem hastalığına yakalanınca, Ralph Bunche ve ailesi New Mexico'nun Albuquerque kasabasına taşındı. Boucher'ler, Güneybatının sıcak ve kuru ikliminden yararlanabilmeyi umuyorlardı. Albuquerque'de Ralph, Bayan Emma Sweet ile tanıştı. Bayan Sweet, Ralph'in olağanüstü çalışkan bir öğrenci olma-

RALPH BUNCHE
1904-1971

sında büyük rol oynayan, kendini eğitime adanmış bir öğretmendi.

Büyükannesi Lucy Johnson, Ralph'in yaşamını yönlendirmede etken olan belki de en önemli kişiydi. Ralph büyükannesini, "Boyu sadece 140 santimdi ama yaşamımda tanıdığım en dayanıklı insandı," diye anlatırdı. Ralph'in anne ve babasının ölümünden sonra Lucy Johnson, Ralph ve kız kardeşinin bakımını üstlendi. Ralph'e eğitimi tamamlamasını öğütleyen ve bunun için büyük çaba gösteren Lucy Johnson oldu. 1922'de liseyi bitirdikten sonra eğitimini sürdürme konusunda büyük tereddütleri vardı Ralph'in ama

RALPH BUNCHE

büyükannesi, Los Angeles'daki kalifornia üniversitesi'ne burslu öğrenci olarak gitmesi için destek oldu.

Üniversiteden sonra Ralph, siyaset bilimi dalında daha üst eğitim için Howard Üniversitesi'ne devam etti. Bunu tamamladıktan sonra Washington'daki Howard Üniversitesi'nde siyaset bilimi öğretim üyesi olarak göreve başladı. Howard'dayken Ruth Harris ile tanıştı ve evlendiler. Howard'da dört yıl süreyle ders verdikten sonra Ralph, doktora çalışmalarına başlamak üzere Harvard'a döndü. 1934'te Ralph, siyaset bilimi dalında doktora yapan ilk siyah oldu.

Ralph, Howard' da ders vermeye devam etti. Aynı zamanda Amerika' da, İngiltere'de ve Afrika'da insanların toplumsal koşullarını incelemeyi sürdürdü. Bir süre sonra Ralph, koloni durumundaki insanlar hakkında engin bilgiye sahip, başvurulacak kişi olarak ün saldı. 1946 yılında Birleşmiş Milletler Bölge İdareleri Bölümü'nün Direktörü oldu.

1948'de Ralph Bounche, Kont Folke Benadotte' nin yerine getirildi. Benadotte, BM Filistin Komisyonu'nun baş görüşmecisi olarak görev yapmaktaydı. Benadotte, Arap liderler ve İsraililer arasında bir anlaşma sağlamaya çalışırken suikasta kurban gitmişti. Ralph, onun yerini aldıktan sonra, görüşmeler Filistin'den ayrı bir bölgeye, Rodos Adası'na taşındı. Burada Ralph tüm diplomatik yeteneğini iki tarafın barış sağlaması için kullandı. Bazen 24 saat çalışıp iki tarafın liderleriyle konuşarak görüşmelerde ilerleme sağlamak için çaba harcıyordu. Onun yaklaşımları sonucunda bölgede oluşturulan barış ortamı, yirmi yıl boyunca devam etti.